

[Vynálezy, objevy a proměny ve vědě a mladí vědci]

77/012

(25. 2. 77 v 8.30 doma.) Okolnost, že největší, nejpřevratnější vynálezy, nápady, objevy – zejména v přírodních vědách, např. především ve fyzice – dělají lidé mladí, řekněme do 35 let, je na jedné straně dokladem toho, jak neobyčejně významné je pokoušet se nově podívat na nějaké jevy, na skutečnosti tehdy, když ještě nemáme zakotveny, zakořeněny, zafixovány, imprintovány, bychom mohli říci, některé předpoklady, některé základní pojmy, základní pojmovou výpravu a výbavu, kategorie apod. Ale na druhé straně se tak ukazuje, jak věda potřebuje mozky, které jsou co možná nezatížené dosavadní tradicí. A na tom se ukazuje dvojitá stránka, dvojitý charakter této záležitosti. Věda má tendenci se emancipovat z historického základu, z něhož vznikla. A ta emancipace probíhá právě tím způsobem, že se určité vědecké přístupy prosazují, aplikují a revize, převraty v jejich struktuře se uskutečňují v čím dál mladších letech. To není vždy jenom kladná záležitost, ale může to být záležitost také záporná. Může to mít záporný smysl v tom, že to nejsou jenom staré vědecké názory, přežitky, ale že to mohou být také s lidskou existencí nezadatelně a nerozlučně spojené předpoklady, jejichž odstranění, likvidace, podvrácení sice umožní vědě další postup vpřed, a to znamená další roztržitost, ale podvrátí to zároveň integritu lidského života, individuálního i společenského, a integritu dějinného, kulturního zaměření. –

[Jde o přepis magnetofonového diktátu z kazety 6-05; srv. též týž přepis v sešitě R 1977-2, § 11 (4), 770622-1 (pozn. red.)]

77/013

[nepopsaný list (pozn. red.)]